

W ostatnich dziesięcioleciach molestowanie seksualne dzieci stało się jednym z najpoważniejszych problemów w wielu społeczeństwach, które oceniają ten czyn jako zachowanie niedopuszczalne i zaliczają go do jednego z najcięższych przestępstw. Proceder ten niesie za sobą wiele porażających konsekwencji, zarówno w życiu osobistym ofiary, jej rodziny, jak i społeczeństwa.

Zwykle zna sprawcę i mu ufa

Wykorzystywanie seksualne dzieci obejmuje wszelkie działania o charakterze seksualnym wymierzone w dziecko lub młodzież poniżej wieku zgody, włączając w to wszelkie formy eksploatacji seksualnej, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć. Do ukończenia 15 roku życia dziecko objęte jest bezwarunkową ochroną prawną przed wykorzystywaniem seksualnym. Możemy wyróżnić molestowanie kontaktowe i bezkontaktowe. Przemoc kontaktowa ma miejsce wtedy, gdy sprawca nawiązuje fizyczny kontakt z dzieckiem, tj. seksualnie dotyka jakiegokolwiek części ciała dziecka, niezależnie od tego, czy jest ono ubrane, czy nie. Zmusza dziecko do udziału w czynnościach seksualnych do rozbierania się lub dotykania kogoś innego. Przemoc kontaktowa może obejmować dotykanie, całowanie, masturbację, seks oralny lub gwałt, za pomocą ciała lub przedmiotu. Przemoc bezkontaktowa ma miejsce wtedy, gdy dziecko jest wykorzystywane bez dotykania go przez sprawcę. Może to nastąpić osobiście lub online i obejmuje pokazywanie dziecku pornografii, zmuszanie dziecka do jej tworzenia, oglądania lub udostępniania zdjęć, które przedstawiają poszczególne części nagiego ciała dziecka, zmuszanie dziecka do udziału w rozmowach o treści seksualnej w Internecie lub za pośrednictwem smartfona.

Fundacja Dajmy Dzieciom Siłę przeprowadziła ogólnopolską diagnozę przemocy wobec dzieci. Wynika z niej, że jest to w Polsce poważny problem: 7% dzieci w naszym kraju doświadczyło wykorzystania seksualnego z kontaktem fizycznym, 20% dzieci było wykorzystywanych seksualnie bez kontaktu fizycznego. Największe ryzyko stania się ofiarą tego typu przestępstwa dotyczy dzieci w wieku od 8 do 12 lat. Sprawcy przemocy seksualnej wybierają te najbardziej opuszczone, uległe, nieśmiałe, przeżywające jakiś życiowy kryzys rodzinny, jak również dzieci pochodzące z rodzin rozbitych lub z różnych powodów rozdzielonych.

Mechanizm działania

Przemoc seksualna może dotyczyć każdej warstwy społecznej i grupy zawodowej. Zdarza się, że sprawcy mogą zajmować ważne stanowiska i posiadać duże zaufanie wśród lokalnej społeczności. Szacuje się, że w około 80% przypadków dziecko zna sprawcę i mu ufa. Bardzo często dzieli on z dzieckiem zainteresowania bądź w jakiś sposób jest powiązany ze światem dziecka.

Zazwyczaj sprawia wrażenie miłego, serdecznego, oddanego przyjaciela, stąd dziecko te relacje odbiera jako szczególnie atrakcyjne, wręcz bajkowe. Dąży do tego, aby w życiu dziecka zająć najważniejsze miejsce, wypierając rodziców, rodzeństwo czy rówieśników. Chce wywołać w dziecku poczucie, że jest ono wyjątkowe, lepsze od innych, że więcej rozumie i zasługuje na pełną uwagę. Za pomocą uwodzicielskiej „gry” pedofil zdobywa i zaburza umysł dziecka, uwodzi je eliminując kolejne etapy właściwego rozwoju, oferując mu destrukcyjne wejście w dorosłość. Sprawcy manipulując, angażując dzieci w nieprawidłowe relacje wykorzystują wszelkie okoliczności do nawiązania bliższej intymnej więzi. Chętnie wkraczają w codzienne życie rodziny, bywają obecni w różnych sytuacjach, które są dla dziecka bardzo ważne. Uczestniczą w jego hobby, obdarowują prezentami, utrzymują intensywny kontakt za pośrednictwem komunikatorów internetowych bądź telefonu. Sprawca często uczy ofiarę ufać mu tak bardzo, że ta jest w stanie uwierzyć, że pozostaje w kochającej relacji za obopólną zgodą. Ofiary mogą polegać na swoim sprawcy i bać się powiedzieć komukolwiek, co się dzieje, ponieważ nie chcą wpędzić go w kłopoty lub ryzykować jego utraty.

Pojawiające się symptomy

Dzieci i młodzież doświadczające wykorzystywania seksualnego często borykają się z trudnościami emocjonalnymi, psychicznymi i fizycznymi. Mogą pojawić się problemy z zachowaniem, depresją, zaburzeniami snu, a także zmiany nawyków żywieniowych. Mogą występować gwałtowne zmiany nastroju, drażliwość i złość. Co istotne, pojawiają się trudności w nawiązywaniu zdrowych relacji interpersonalnych. Dzieci mogą unikać przebywania sam na sam, nieadekwatnie do wieku izolować się od bliskich. Rezygnują ze spotkań z rówieśnikami. Angażują się w nowe, nietypowe aktywności. W ich języku mogą pojawiać się nowe pojęcia odnoszące się do miłości, seksualności, których wcześniej nie udawało się zaobserwować. Jeśli dziecko jest lub było wykorzystywane seksualnie w Internecie, może spędzać dużo więcej lub dużo mniej czasu niż zwykle w Internecie, pisząc SMS-y, grając lub korzystając z mediów społecznościowych. Po korzystaniu z Internetu lub innych urządzeń służących do komunikacji dziecko może wydawać się zdystansowane, zdenerwowane lub wściekłe.

Nieletnie ofiary zachowują tajemnicę w kwestii tego, z kim rozmawiają i co robią w Internecie lub na telefonie komórkowym. Mają wiele nowych numerów telefonów, SMS-ów lub adresów e-mail na swoim telefonie, laptopie lub tablecie. Nadmiernie pilnują wszelkich urządzeń, reagują strachem, gdy opiekun chce je skontrolować. Ważne jest zrozumienie, że każda osoba może reagować na przemoc seksualną inaczej, ze względu na sposób przeżywania i rozumienia sytuacji. Wykorzystywanie seksualne dzieci stanowi długofalowy i wielopoziomowy problem, w jego trakcie następuje wiele mechanizmów, które zniekształcają sposób przeżywania przez dziecko doświadczanej sytuacji. To nigdy nie jest winą dziecka, że padło ofiarą wykorzystywania seksualnego, to dorosły nakłania lub zmusza dziecko do współuczestnictwa w relacji, w wyniku rozwiniętej umiejętności do stworzenia takiej atmosfery emocjonalnej, która sprzyja dobrowolnemu przyzwoleniu dziecka. Dramat polega na tym, że dziecko wobec siły pedofila jest bezradne, zwłaszcza że oboje poruszają się w potrzebie bliskości – pedofil zwraca się do dziecka w celu zaspokojenia seksualnego, z kolei dziecko zwraca się do dorosłego z potrzeby uzyskania ukojenia, ochrony i troski.

Przyjdź do nas

Molestowanie dzieci przez osoby dorosłe jest problemem, który coraz częściej wychodzi na światło dzienne. Dlatego kluczowe jest nienachalne obserwowanie odmiennych reakcji i zachowań dziecka. Odkrycie przez opiekuna, że dziecko było wykorzystywane seksualnie, może być przygnębiające, wzbudzać strach, bezradność – ważne, aby w takiej sytuacji szukać pomocy. Profesjonalna pomoc psychologiczna i wsparcie społeczne mogą być kluczowe dla procesu zdrowienia ofiar i ich rodzin. Jeśli martwisz się o dziecko i chcesz z nim porozmawiać, mamy porady, jak prowadzić trudne rozmowy. Jesteśmy tutaj, aby wesprzeć ciebie i twoich bliskich.

Stowarzyszenie Na Rzecz Integracji i Rozwoju Społecznego „Grono” udziela szerokiego wsparcia psychologiczno-prawnego ofiarom, ich rodzinom i bliskim znajdującym się w kryzysie przestępstwa molestowania seksualnego na terenie całego Dolnego Śląska w Okręgowych Ośrodkach Pomocy Pokrzywdzonym Przemocem oraz w punktach lokalnych.